

JAARVERSLAG 2022

STEUNPUNT **MONUMENTENZORG** FRYSLÂN

9 februari 2023

INHOUDSOPGAVE

	Bldz.
1. JAARVERSLAG 2022	
1.1 TEN GELEIDE	2
1.2 BESTUUR	3
1.3 ORGANISATIE	
1.3.1 ALGEMEEN	3
1.3.2 PERSONELE SAMENSTELLING	3
1.3.3 ZIEKTE	4
1.3.4 HUISVESTING	4
1.3.5 MATERIEEL	4
1.4 FUNCTIES	
1.4.1 KERNFUNCTIES	4
1.4.2 ONDERSTEUNINGSFUNCTIE	4
1.4.3 PLATFORMFUNCTIE	5
1.5 TAKEN	
1.5.1 KERNTAKEN	5
1.5.2 NEVENTAKEN	5
1.6 PRODUCTEN EN DIENSTEN	
1.6.1 ONBETAALDE DIENSTVERLENING	6
1.6.2 BETAALDE DIENSTVERLENING	9
1.6.3 WERKBUDGET VRIJWILLIGERSORGANISATIES	11
1.6.4 NETWERKOVERLEG	13
1.6.5 BEWUSTWORDING KENNISBEVORDERING EN PUBLIEKSBEREIK	15
1.6.6 ONDERSTEUNING PARTICULIER INITIATIEF	17
1.6.7 KENNISCENTRUM HERBESTEMMING NOORD	19
2. PRODUCTVERANTWOORDING	21

1. INLEIDING

1.1 TEN GELEIDE

Dit Jaarverslag is het éérentwintigste betreffende een volledig boekjaar in het bestaan van onze stichting Steunpunt Monumentenzorg Fryslân. Het betreft het twintigste jaar van ons functioneren. Dit jubileum hebben wij op 24 november gevierd met een minisymposium "Wie bepaalt de betekenis van erfgoed" in De Tiid te Bolsward. Daar is ook onze brochure gepresenteerd, waarvan de voorkant op het titelblad van dit jaarverslag prijkt.

In al onze eerdere jaarverslagen, brachten wij jaarverslag en jaarrekening in één document uit. Door wijziging van regelingen op het gebied van accountancy, maar ook door de nieuwe systematiek van verantwoording bij de provincie Fryslân (zie hierna), zijn het jaarverslag en de jaarrekening twee afzonderlijke documenten geworden. Hiermee is in 2018 gestart.

De provincie Fryslân heeft namelijk in haar brief van 24 mei 2016 aangegeven, dat zij voor de verstrekking van nieuwe subsidies c.q. de afhandeling van de boekjaarsubsidies een nieuwe meerjarige systematiek van vier jaar wil laten gelden. De huidige periode loopt nu van 2021 t/m 2024.

Op basis van deze nieuwe systematiek heeft pas voor 1 mei 2024 de subsidie verantwoord te worden (met controleverklaring). Een jaarrekening met controleverklaring per jaar is dus in 2021, 2022 en 2023 niet nodig. De tussentijdse verantwoording vindt nu plaats door in het tweede kwartaal van elk kalenderjaar (vanaf 2018) de voortgang met de provincie Fryslân te bespreken, op basis van een door ons op te stellen voortgangsrapportage. In deze rapportage dient een overzicht te zitten van de activiteiten waarvoor subsidie is verleend, met een vergelijking tussen de nagestreefde en gerealiseerde doelstellingen en daarbij een toelichting over kosten en opbrengsten.

Dit jaarverslag 2022 dient dan ook als voortgangsrapportage richting provincie Fryslân. We hebben het echter uitgebreider weergegeven conform wij in het verleden gewend waren, omdat we niet alleen een compleet beeld van ons functioneren willen hebben, maar vooral ook omdat dit overeenkomt met de systematiek van verantwoording die wij in de jaren 2021 t/m 2024 voor ogen hebben (samenstellingsverklaringen) en de aansluiting met de uiteindelijke productverantwoording. Dit jaarverslag is dan ook opgesteld volgens de richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor organisaties zonder winststreven en schetst een beeld van de uitgevoerde werkzaamheden en van de inhoudelijke ontwikkelingen. Dit document schetst dus een compleet beeld van het reilen en zeilen van het steunpunt monumentenzorg Fryslân in 2022.

1.2 BESTUUR

Aan het hoofd van de organisatie staat het bestuur. Het bestuur is belast met het besturen van de stichting. De bestuursleden genieten geen beloning voor hun werkzaamheden, maar hebben wel recht op vergoeding van de door hen in de uitoefening van hun functie gemaakte kosten. De samenstelling van het Bestuur was in 2022 als volgt:

Voorzitter:	mevrouw dr. J. Liemburg
Vice-voorzitter:	mevrouw drs. H.D. Postma
Secretaris:	mevrouw drs. M.F. Fermo
Penningmeester:	de heer B.H. S. Kraan AA
Bestuurslid:	de heer mr. T. Binnema (bestuurslid juridische zaken).

De zittingsperiode voor bestuursleden is vier jaar. Na afloop van een zittingsperiode zijn de bestuursleden nog voor slechts één zittingsperiode herbenoembaar. Het Bestuur kwam in 2022 vier maal bijeen, en wel op 31 maart, 15 juni, 21 september en 7 december.

1.3 ORGANISATIE

1.3.1 ALGEMEEN

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden die voortvloeien uit de doelstellingen die het stichtingsbestuur wil realiseren, de functies die wij wensen te vervullen, de taken die wij voor ogen hebben en de diensten die wij wensen te leveren, hebben wij een uitvoerend bureau dat uit een directeur en drie medewerkers (twee consultants en een administratief coördinator) bestaat.

1.3.2 PERSONELE SAMENSTELLING

De personele invulling van onze stichting, kende in 2022 de volgende taakomschrijving:

Directeur (Dick Bloemhof). Werkzaamheden:

- project- en dagelijkse leiding van de stichting steunpunt monumentenzorg en haar activiteiten
- dagelijkse leiding over het personeel van de stichting (consultanten en administratief coördinator)
- voorbereiding en uitvoering van het vastgestelde beleid en de advisering van het bestuur
- verdere (organisatorische) ontwikkeling van het steunpunt
- acquisitie van opdrachten (betaalde dienstverlening)
- uitvoering / projectleiding
- vormgeven aan en voorzitten van het monumentenspreekuur en netwerkoverleg
- initiëren verdere ontwikkeling gezamenlijke huisvesting

- vertegenwoordiger van het steunpunt, naar klanten (gemeenten) en naar subsidieverstrekkers (rijk en provincie), en in contacten met andere steunpunten in den lande
- ontwikkeling van de bundeling van krachten en initiëren samenwerking huisvestingspartners
- leveren van diensten en producten op het gebied van gemeentelijk beleid, projecten, voorlichting en (financieel) administratieve zaken (o.a. subsidies) als een soort algemeen consultant.

technisch-consulent (Gerard van Dijk). Werkzaamheden:

- het leveren van producten en diensten aan gemeenten, aangaande restauraties (opstarten, ondersteuning bij en berekenen van subsidiabele restauratiekosten, begeleiden, eindcontrole enz.), monumentenvergunningen, gemeentelijke monumentenlijsten (ondersteuning bij voorbereiding en opstellen ervan, vervaardigen lijst), waardestellingen (waarde-advies in individuele gevallen, advies inzake aanwijzing, doorlichting monumentenlijst), bouwhistorisch onderzoek en projecten (opdrachten voor cultuurhistorische verkenningen, cultuurhistorische effectrapportages, cultuureducatie enz.);
- het leveren van ondersteuning aan gemeenten en ook aan particuliere instellingen, aangaande bijvoorbeeld onderhoudsvraagstukken;
- het leveren van algemene en specifieke informatie en adviezen aan gemeenten, particuliere instellingen en monumenteneigenaren;

administratief coördinator (Marleen Pennewaard). Werkzaamheden:

- agendering en verslaglegging van zowel het monumentenspreekuur als het netwerkoverleg
- invulling geven aan de helpdesk, het geven van inlichtingen en het doorverwijzen naar specialisten
- organiseren bijeenkomsten en het leveren van secretariële ondersteuning en inhoudelijke inbreng
- administratieve werkzaamheden ten behoeve van de stichting steunpunt monumentenzorg,
- het leveren van algemene informatie en adviezen aan gemeenten, particuliere instellingen en monumenteneigenaren op het gebied van subsidies, financiën, administratieve problemen
- administratieve en/of secretariële ondersteuning of desgewenst voeren van secretariaat van particuliere monumenteninstellingen (automatisering, vergaderstukken, correspondentie e.d.)
- inhoudelijke ondersteuning en advisering bij procedures e.d.
- uitvoering betaalde dienstverlening
- secretariaat van het Platform Fryske Monuminte-Organisaasjes

Consulent monumentenzorg (Harm Haitsma). Werkzaamheden:

- het leveren van producten en diensten aan gemeenten, aangaande restauraties (opstarten, ondersteuning bij en berekenen van subsidiabele restauratiekosten, begeleiden, eindcontrole enz.), monumentenvergunningen, gemeentelijke monumentenlijsten (ondersteuning bij voorbereiding en opstellen ervan, vervaardigen lijst), waardestellingen (waarde-advies in individuele gevallen, advies inzake aanwijzing, doorlichting monumentenlijst), bouwhistorisch onderzoek en projecten (opdrachten voor cultuurhistorische verkenningen, cultuurhistorische effectrapportages, cultuureducatie enz.);
- het leveren van ondersteuning aan gemeenten en ook aan particuliere instellingen, aangaande bijvoorbeeld onderhoudsvraagstukken;
- het leveren van algemene en specifieke informatie en adviezen aan gemeenten, particuliere instellingen en monumenteneigenaren.

Archeologie (Josje van Leeuwen). Voor werkzaamheden op het gebied van de archeologie, wordt vanaf 1 oktober 2019 Josje van Leeuwen van Buro De Brug ingehuurd. Dit betreft zowel werkzaamheden in het kader van de onbetaalde, als betaalde dienstverlening.

1.3.3 ZIEKTE

Het aantal ziekte-dagen in 2021 bedroeg 3.

Jaar:	Aantal ziekte-dagen:	Ziektepercentage
2022	12	1,5 %
2021	3	0,4 %
2020	7	1,0 %
2019	7	1,0%
2018	9	1,3%
2017	65	7,1 %
2016	10	1,3 %
2015	43	3,4 %

1.3.4 HUISVESTING

In februari 2005 zijn de stichtingen Steunpunt Monumentenzorg Fryslân, Alde Fryske Tsjerken, Behoud Kerkelijke Gebouwen in Friesland en de Monumentenwacht Fryslân gaan samenwonen in het “Monumtehûs” op de 1e verdieping van het pand Emmakade 59 te Leeuwarden. Hier zijn ook de huisvestingsfaciliteiten (postbus, archief- en vergaderruimte, één flexibele werkplek enz.) beschikbaar voor de stichting De Fryske Mole, Provinciale Commissie Friesland van Bond Heemschut, de stichting Waterschapserfgoed, de stichting Industrieel Erfgoed Friesland, de Boerderijenstichting Fryslân en de stichting Staten en

Stinzen. De huurprijs van onze gezamenlijke vleugel aan de Emmakade bedroeg in 2022 (inclusief energie en water) in totaal € 78.123 (incl. btw). Door de kostendeling met de andere drie stichtingen, is aan deze huurlasten in 2022 een bedrag van € 13.281 uitgegeven.

1.3.5 MATERIEEL

In 2022 zijn geen investeringen gedaan en derhalve is er evenmin materiaal geactiveerd.

1.4 FUNCTIES

1.4.1 KERNFUNCTIES

De twee kern- c.q. hoofdfuncties die vanuit het begin van de steunpuntgedachte nog steeds de basis van elk steunpunt vormen en ook door ons in 2021 weer als kernfuncties zijn vervuld, zijn de:

- **Ondersteuningsfunctie;** het ondersteunen van (met name) gemeenten bij de uitvoering van de decentrale gebouwde en archeologische monumentenzorg.
- **Platformfunctie;** het bieden van een platform waarop de verschillende bij de monumentenzorg betrokken partijen informatie uitwisselen en de krachten bundelen.

1.4.2 ONDERSTEUNINGSFUNCTIE

Binnen de ondersteuningsfunctie wordt een onderscheid gemaakt tussen betaalde en onbetaalde dienstverlening. Wij gaan bij iedere vraag om ondersteuning na of er sprake is van onbetaalde dan wel betaalde dienstverlening. Uitgangspunt hierbij blijft hetgeen landelijk is vastgelegd, namelijk: “steunpunten brengen aan gemeenten geen kosten in rekening voor de levering van diensten die tot het takenpakket van rijk of provincie behoren. Het steunpunt zal wel kosten in rekening kunnen brengen bij de uitvoering van taken die feitelijk tot de verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid behoren”. Wij maken bij onbetaalde dienstverlening een onderscheid in drie verschillende producten: de (telefonische) helpdesk (inclusief website), spreekuren en onbetaalde adviezen (consulten). Dit bestaande product ‘onbetaalde dienstverlening’ is ook in 2022 onverkort gehandhaafd. Nog altijd is er een grote vraag om informatie en advies, zowel door particulier als lagere overheid. Deze onbetaalde dienstverlening was per 2011 al uitgebreid met het onderdeel archeologie.

Bij betaalde dienstverlening ontstaat bij de steunpunten de meeste diversiteit, zowel qua invulling met producten en diensten als qua financiële pijler onder het steunpunt. Immers,

de steunpunten kunnen maatwerk leveren. Bovendien zijn wij door onze deskundigheid en onafhankelijke positie, goed in staat om te fungeren als opdrachtnemer van rijk, provincies en/of gemeenten. Wij hebben dan ook een breed scala aan diensten en producten: advisering over gemeentelijke monumentenlijsten, waardestellingen van panden of objecten, gemeentelijk beleid ontwikkelen en vervanging van monumenten-ambtenaren bij o.a. ziekte. Het spreekt voor zich dat deze 'betaalde dienstverlening' niet door de provincie wordt gesubsidieerd. Over dit product hoeft dus aan deze subsidiënt geen verantwoording te worden afgelegd. Voor een goed overzicht van de activiteiten van het steunpunt brengen wij dit niettemin wel in beeld, daar een belangrijk deel van de te realiseren doelstellingen ook door middel van opdrachten kan worden bewerkstelligd. Deze betaalde dienstverlening was al in 2011 uitgebreid met archeologie, in die zin dat door de door ons ingehuurd archeoloog taken zullen worden verricht die des gemeentes zijn en die door hen dan ook dienen te worden betaald

1.4.3 PLATFORMFUNCTIE

Ten aanzien van de platformfunctie, fungeerden wij t/m 2010 altijd als faciliterend bureau door het organiseren van tenminste twee vormen van geregeld overleg; bouwplanoverleg (BPO) en ruimtelijk planoverleg (RPO). Deze twee overlevormen waren gericht op afstemming, zo mogelijk consensus bewerkstelligen en onderlinge kennis- en informatie-uitwisseling tussen met name de overheden, op het gebied van bouwplannen, vergunningaanvragen en adviesaanvragen ex artikel 11 monumentenwet (BPO) en op het gebied van ruimtelijke plannen en adviesaanvragen met implicaties voor de cultuurhistorie (RPO).

Per 1 januari 2014 was er binnen de platformfunctie alleen nog het samengevoegde product *Netwerkoverleg -bijeenkomsten (NO/NB)*. In december 2014 is een nieuwe vorm van het BPO weer ingevoerd, het *Monumentenspreekuur 2.0*. De uren hiervoor zijn ondergebracht bij het product NO/NB.

1.5 TAKEN

1.5.1 KERNTAKEN

De stichting steunpunt monumentenzorg Fryslân heeft de volgende drie kerntaken:

1. **Helpdesk**
  - Informatiepunt; vragen beantwoorden rechtstreeks of verwijzen
  - Contactpunt; registratie knelpunten en probleeminventarisatie
  - Meldpunt; signalering en melding
  - Spreekuur
  - Website

2. **Platform**

- faciliteren monumentenspreekuur
- faciliteren netwerkoverleg

3. **Ondersteuning**

- *onbetaalde dienstverlening*; het afhandelen van allerlei informatievragen en vragen om advies, uiteenlopend van vragen over vergunning- en subsidieverlening tot vragen over de vormgeving van het gemeentelijk monumentenbeleid en tot de aan te brengen kleurstelling op een bepaald pand.
- *betaalde dienstverlening*; het aanbieden en leveren van diensten en producten aan gemeenten, particuliere organisaties en andere derden. Het betreft hier diensten en producten aan en voor de overheid die op grond van beleid of op grond van wet- en regelgeving tot de exclusieve verantwoordelijkheid van die betrokken overheid behoort, en diensten en producten aan en voor particuliere instellingen en andere derden (projecten bijvoorbeeld) indien in opdracht van deze derden diensten, producten of projecten worden uitgevoerd en/of geleverd.

1.5.2 NEVENTAKEN

1. Onderlinge informatie- en kennisuitwisseling
2. Facilitaire ondersteuning; het bieden van faciliteiten ten behoeve van klanten, databestanden, kaart- en beeldmateriaal enz.
3. Bijdragen aan de bevordering van het cultuurhistorisch beleid (projecten)
4. Netwerkpartner, waarbij uitvoering van landelijke initiatieven op het provinciale schaalniveau tot de mogelijkheden behoort.
5. Het ondersteunen van en meewerken aan de totstandkoming van een (stichting die zich beijvert voor de realisering en uitvoering van een) depot voor bouwhistorisch materiaal.

In de nu volgende paragrafen worden per product de doelstellingen, targets, kosten, opbrengsten en de uitgevoerde werkzaamheden. Per product wordt zo een overzicht verkregen van de activiteiten waarvoor subsidie is verleend, met een vergelijking tussen de nagestreefde en gerealiseerde doelstellingen en daarbij een toelichting over kosten en opbrengsten.

1.6 PRODUCTEN EN DIENSTEN

1.6.1 ONBETAALDE DIENSTVERLENING

Productdoelstelling / Beoogde effecten (OD)	- door het geven van informatie en adviezen aan gemeenten en particulieren op het terrein van wet- en regelgeving, voorbereiding en begeleiding van restauraties enz. en het beantwoorden van vragen omtrent cultuurhistorie en ruimtelijke ordening, via het aanwakkeren van het cultuurhistorisch besef komen tot een betere uitvoeringspraktijk van monumentenzorg. - door het geven van informatie en adviezen aan gemeenten op het gebied van de archeologie en door het uitvoeren van taken die in het verlengde liggen van de huidige provinciale taken op het gebied van de archeologie, bijdragen aan een goede implementatie en dienstverlening op het gebied van de archeologie aan de gemeenten.
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Informatie, advisering, stimulering, deskundigheidsbevordering, uitvoering
Taak	Kerntaak Informatievoorziening (Helpdesk; informatie-, contact- en meldpunt).
Aansluiting bij provinciaal beleidsdoel c.q. provinciale ambities 8A, 8B en 8C Nij Poadium	Het bieden van een loket voor ondersteuning aan gemeenten, organisaties en particulieren
Activiteiten	- geven van informatie/advies rechtstreeks; telefonisch, via de website of door bezoek aan het 'spreekuur' of advies op locatie; - geven van informatie/advies indirect; doorverwijzing naar specifieke deskundigheid; - reageren op (en in gang zetten van vervolgcacties aangaande) 'meldingen'; - informatieloket voor archeologie ontwikkelen; - uitvoerende taken archeologie.
Beleidsrelevantie	Onverminderde vraag om informatie op het gebied van

	cultuurhistorie, monumentenzorg en archeologie, zowel van de (gemeentelijke) overheid als van de particulier (organisaties en monumenteneigenaren) en het beter organiseren en inhoud geven aan de gemeentelijke archeologie (door hen daar ondersteuning bij te bieden).
Samenwerkingspartners	Gemeenten, andere (semi)overheden, particuliere organisaties, monumenteneigenaren
Targets 2022 Kwantitatieve resultaten	- minimaal 200 'visits' per maand op de 'website' - behandeling van 100 vragen per jaar om informatie en advies van gemeenten en derden - behandeling van 10 'meldingen' - geven van 12 consulten
Effectmeting	-Behalen kwantitatieve resultaten -tevredenheid opdrachtgevers en samenwerkingspartners over kwaliteit
Voorgenomen schriftelijke publieksgerichte communicatiemiddelen	-brochures (bestaande actualiseren)

UITVOERING

In 2022:

In 2022 hebben op onze website www.monumentenzorg.frl 2.576 sessies plaatsgevonden (vorig jaar 1.622) door 2.133 gebruikers (vorig jaar 1.323). Zij bezochten 5.683 pagina's op de website (vorig jaar 4.072). Per maand werd de website gemiddeld 215 keer bezocht (vorig jaar 135). Uit deze cijfers en het hoog blijvende percentage 'new visitors', blijkt dat steeds meer nieuwe gebruikers onze website bezoeken voor informatie. Het zijn qua webbezoeken aanzienlijk meer dan vorig jaar: 59%. Dit vindt zijn oorzaak mede in het feit dat voor een aantal projecten zoals K(l)eigoed en de dakenregeling informatie bij het Steunpunt kon worden ingewonnen. Er kan worden gesteld dat het bezoek van onze website in 2022 op een hoger niveau ligt dan in de voorgaande jaren. Wij denken dat het gebruik ook in algemene zin van onze website (allerlei actuele informatie) zich meer dan heeft gestabiliseerd op dit niveau en zichzelf ook steeds vernieuwd met nieuwe bezoekers.

Naast het websitebezoek komen ook nog vele vragen om informatie telefonisch binnen. Het merendeel van die vragen heeft betrekking op subsidiemogelijkheden voor instandhouding, als ook aangaande procedures (vergunningen e.d.). De vragen worden voornamelijk gesteld door particulieren (90%).

Product ONBETAALDE DIENSTVERLENING						
Functionaris	Gerealiseerd 2022		(begroot) Werkplan 2022		Gerealiseerd 2021	
	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
Directeur	90	€ 9.571	126	€ 12.402	79	€ 9.597
Technisch consultant	17	€ 1.391	20	€ 1.882	24	€ 2.365
Administratief coördinator	302	€ 18.280	250	€ 19.310	428	€ 23.864
Archeoloog	85	€ 6.834	40	€ 3.028	116	€ 4.511
Consulent Monumentenzorg	0	€ 0	0	€ 0	3	€ 0
TOTAAL	494	€ 36.076	476	€ 36.622	650	€ 43.590
Incl. toe te rekenen bureaunkosten		€ 40.286		€ 41.640		€ 48.719
Provinciale boekjaarsubsidie:		€ 22.264	476	€ 21.941	650	€ 47.778
(Eigen) Bijdrage (derden):		€ 18.022		€ 19.699		€ 941
Afwijking realisatie t.o.v. begroot:		- 3 %				+ 19 %

Verklaring:

De aan onbetaalde dienstverlening bestede uren (494) in 2022, zijn hoger dan begroot (476), maar liggen wel weer meer in lijn met het aantal gerealiseerde uren in 2020. In 2021 was er een 'piekjaar' met 650 uren. Voor het beantwoorden van vragen, het leveren van informatie en het uitzoeken van zaken om die informatie te kunnen leveren, is dus onverminderd een groot aantal uren benodigd.

1.6.2 BETAALDE DIENSTVERLENING

Productdoelstelling / Beoogde effecten (BD)	Het in opdracht leveren van diensten en producten aan gemeenten, particuliere organisaties en derden (monumenteneigenaren), opdat de veelal gebrekkige praktijk van de monumentenzorg (door onvoldoende menskracht en deskundigheid bij met name gemeenten) op een betere en verantwoorde wijze wordt ingevuld en de kwaliteit van (de integrale zorg voor) het onroerend cultureel erfgoed en archeologie toeneemt.
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Begeleiding, ontwikkeling, uitvoering, levering
Taak	Kerntaak "Ondersteuning"
Aansluiting bij provinciaalbeleidsdoel	Op zich geen; het betreft hier geen gesubsidieerd product. Echter, er wordt wel invulling gegeven aan: "Het bieden van een loket voor ondersteuning aan gemeenten".
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - uitvoering van gemeentelijke taken op het terrein van de monumentenzorg, zoals monumentenvergunningen, begeleiden van restauraties; - uitvoering van gemeentelijke taken op het terrein van de archeologie, zoals het bijvoorbeeld opstellen van een Program van Eisen, of het controleren ervan; - verrichten van diensten en/of leveren van producten op het terrein van de monumentenzorg en archeologie die geen (wettelijke) taak betreffen doch waarvoor door gemeenten of derden een opdracht aan het steunpunt kan worden verstrekt, zoals waardestellingen, bouwhistorisch onderzoek, cultuurhistorische verkenningen, gemeentelijk beleid (voorbereiding, ontwikkeling of opstellen beleid) en gemeentelijke monumentenlijst (ondersteuning, voorbereiding of vervaardiging). - bemiddeling en/of uitbesteding van opdrachten, indien de opdracht dermate specifieke deskundigheid vergt die niet door het steunpunt kan worden geleverd maar wel door andere externe deskundigen.

Beleidsrelevantie	Om een positie als marktpartij te verwerven in het veld van de monumentenzorg, cultuurhistorie en archeologie om als Steunpunt Monumentenzorg Fryslân te kunnen blijven bestaan, dient 65% van de begrote kosten te worden verdiend met opdrachten uit de markt.
Doelgroep / Klant	Opdrachtgevers; voornamelijk gemeenten en gemeentelijke stichtingen en uit projecten
Targets 2022	<ul style="list-style-type: none"> - 1 opdracht voor het vervaardigen van een gemeentelijke monumentenlijst c.q. lijsten karakteristieke panden in bestemmingsplannen/omgevingsplannen - 1 opdracht voor het verrichten van het gehele gemeentelijke takenpakket - 2 opdrachten voor het vervangen van een monumenten-ambtenaar - ondersteunen van drie grote monumentenstichtingen - 40 archeologische opdrachten / bureau-onderzoek <p>Tot de betaalde dienstverlening behoren ook de werkzaamheden t.b.v. de 'provinciale Dienstverlening Subsidieverstrekking'. Voor 2022 was een contract / opdracht Specialist Monumentenzorg door de provincie Fryslân verstrekt met een regiebudget van € 42.500 (onze technisch consulent Gerard van Dijk verricht deze werkzaamheden al sinds 2012).</p>

UITVOERING

Betaalde dienstverlening in 2022:

Opdrachten:

Aantal facturen	Aantal Opdrachtgevers	totaal Btw	bedrag opdrachten	bedrag excl. Btw
176	21	€ 75.614	€ 435.402	€ 359.788

Product BETAALDE DIENSTVERLENING						
	Gerealiseerd 2022		(begroot) Werkplan 2022		Gerealiseerd 2021	
	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
Functionaris						
Directeur	263	€ 27.970	270	€ 26.576	406	€ 40.637
Technisch consulent	1288	€ 105,358	1000	€ 94.100	1332	€ 103.976
[waarvan Provincie]	572	€ 46.790	574	€ 54.013	530	€ 41.372]
Administratief coördinator	249	€ 15.072	250	€ 19.310	106	€ 5.953
Consulent Monumentenzorg	1450	€ 118.595	1500	€ 125.730	1695	€ 124.277
Archeoloog	262	€ 21.065	160	€ 12.114	398	€ 32.779
Inhuur Wânswert	52	€ 10.719	0	€ 0	0	€ 0
TOTAAL	3564	€ 298.959	3120	€ 277.830	3945	€ 307.622
Incl. toe te rekenen bureaunkosten		€ 332.579		€ 315.895		€ 344.031
Provinciale boekjaarsubsidie:		€ 0	3120	€ 0	3622	€ 0
Bijdrage derden:		€ 359.788		€ 316.402		€ 344.031
Afwijking realisatie t.o.v. begroot		+ 5 %				+ 17 %

Verklaring:

De uren die in totaal aan betaalde dienstverlening zijn besteed, zijn 444 meer dan begroot, maar 381 minder dan in 2021 gerealiseerd. Een groot gedeelte hiervan is toe te schrijven aan de 'inhuur', vooral op het gebied van de archeologie.

De 'toename' zit vooral bij Gerard van Dijk; 288 uur ten opzichte van begroot door extra inventarisatieopdrachten voor karakteristieke panden.

Vanwege het feit dat de uren voor de diverse kerkenvisies feitelijk bij het product Kenniscentrum Herbestemming Noord horen en zijn ondergebracht en de inkomsten van de betalende gemeenten daar als 'bijdragen van derden' zijn geboekt, zijn deze uiteraard niet bij de betaalde dienstverlening ondergebracht. Ondanks dat zijn de uren betaalde dienstverlening behoorlijk hoger dan begroot.

De in 2022 geleverde diensten en producten in de betaalde dienstverlening (inclusief de projecten) hebben in totaal € 359.788 (excl. Btw) aan inkomsten opgeleverd. De betaalde dienstverlening heeft ons € 332.569 gekost. In het Werkplan 20212 werd ingeschat dat er € 350.00 (excl. Btw) binnen zou moeten komen (inclusief projecten) om de begroting sluitend te kunnen maken.

Aangezien Harm Haitsma en Gerard van Dijk al aan het maximum zitten van hun urencapaciteit, zal de extra benodigde opbrengst uit de betaalde dienstverlening nog meer bij Marleen Pennewaard en Dick Bloemhof vandaan moeten komen met extra opdrachten en zullen de uurtarieven dienen te worden verhoogd.

1.6.3 WERKBUDGET VRIJWILLIGERSORGANISATIES

Productdoelstelling / Beoogde effecten (WVM)	- versterken van monumenteninstellingen, die hen professioneler en efficiënter doet functioneren en daarmee het belang van de monumentenzorg in Fryslân beter kunnen dienen; - verbeterd uitdragen van ieders rol in de monumentenzorg
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Ondersteuning; Het gaat hier niet om een 'eigen' product van het Steunpunt, maar om een werkbudget van een viertal vrijwilligersorganisaties (zie hierna) in het Monumintehûs waarover het Steunpunt het beheer heeft. De ondersteuning bestaat dan ook in feite alleen uit het beheer van het budget (toetsing aan de afspraken en het overmaken van gelden).
Taak	Kerntaak "Ondersteuning"
Aansluiting met provinciaal beleidsdoel c.q. provinciale ambities 8A, 8B en 8C Nij Poadium	- facilitering/ondersteuning van vier vrijwilligersorganisaties in de monumentenzorg. In Nij Poadium wordt het structurele werkbudget voor vier vrijwilligersorganisaties bestendig. Op basis van het coalitieakkoord is het werkbudget van € 10.000 dat in 2019 eindig was, omgezet in een structureel werkbudget voor de jaren 2020 t/m 2024 met € 15.000 per jaar.
Activiteiten	De vier desbetreffende organisaties hebben op basis van het hiervoor genoemde GS-besluit, de volgende verdeling afgesproken: - Het totale budget van € 15.000 in principe als volgt verdeeld: Boerderijstichting Fryslân: € 6.250 Stichting Staten en Stinzen: € 6.250 Erfgoedvereniging Bond Heemschut Friesland: € 1.250 Stichting Industrieel Erfgoed Friesland: € 1.250 - tussen de werkbudgetten bestaat uitwisselbaarheid c.q. flexibiliteit, zowel tussen organisaties als qua jaar; indien een organisatie i.v.m. verwachte uitgaven (jubileumactiviteiten bijvoorbeeld) in het ene jaar meer nodig heeft dan in het andere, kan worden gereserveerd; - onderbested budget van de ene organisatie kan door een andere organisatie bij extra kosten worden aangewend. Hiertoe wordt in oktober van het jaar een overleg gepland alwaar de

	<p>budgetten c.q. mogelijke overheveling worden besproken;</p> <ul style="list-style-type: none"> - het eventuele totale niet bestede geld in een jaar, zal door het Steunpunt in haar Jaarrekening worden opgenomen als “schuld” aan genoemd organisaties. - het werkbudget zal door de vier organisaties alleen worden aangewend voor activiteiten en kosten die met die activiteiten samenhangen, zoals nieuwsbrieven, publicaties, bijeenkomsten (thema-avonden) enz.; - het werkbudget zal door de vier organisaties niet worden aangewend voor stichtingseigen kosten, zoals reiskosten van bestuurders. - het Steunpunt houdt een totaal kostenoverzicht bij; - ‘externe kosten’ voor de organisaties in het kader van de activiteiten, kunnen door de organisaties eerst zelf worden betaald en vervolgens gedeclareerd bij het Steunpunt. Dit gaat vergezeld van een overzicht van de kosten waarvoor deze zijn gemaakt; - voor voorziene grotere kosten (en om recht te doen aan het woord werkbudget), kunnen de organisaties ook een voorschot op hun aandeel werkbudget aanvragen bij het Steunpunt van maximaal 75%. Het Steunpunt zal hiervoor een ‘format’ maken. Een verzoek om voorschot gaat vergezeld van een begroting. - de vier organisaties brengen de gemaakte kosten inzichtelijk naar activiteit in beeld bij het Steunpunt, hetzij bij eindafrekeningen van kosten waarvoor een voorschot is verleend hetzij bij declaraties; - het Steunpunt Monumentenzorg legt in haar Jaarverslag en Jaarrekening verantwoording af aan de provincie Fryslân van deze budgetsubsidie van € 15.000 en wat daarvan aan activiteiten is uitgevoerd.
Beleidsrelevantie	Het vergroten van het publieksbereik van de cultuurhistorie in het algemeen en op het gebied van het industrieel erfgoed, boerderijen en staten en stinzen in het bijzonder.
Samenwerkingspartners	De 4 genoemde monumenteninstellingen, die als flankerende organisaties in het Monumintehûs Fryslân zijn gehuisvest.
Targets 2022	De kwantitatieve resultaten zijn volledig afhankelijk van de plannen en (beoogde) activiteiten van de vier genoemde instellingen.
Kwantitatieve resultaten	Gezien de definitie van dit werkbudget, heeft het Steunpunt geen invloed op de aanwending van de middelen voor dit werkbudget, anders dan het toetsen aan de afspraken.

In de jaren 2017 t/m 2020 stond het werkbudget vrijwilligersorganisaties (van € 15.000 per jaar) los van de boekjaarsubsidie, mede gezien het feit dat wij als Steunpunt Monumentenzorg Fryslân daartoe alleen een rol vervullen van bankier. In de beschikking van de provincie Fryslân d.d. 8 maart 2021 staat “het vergroten van het publieksbereik van de cultuurhistorie in het algemeen en op het gebied van industrieel erfgoed, boerderijen en staten en stinzen in het bijzonder” als een subsidiabele activiteit opgenomen. In de praktijk betekent dit geen wijziging, daar dit nog steeds het werkbudget vrijwilligersorganisaties betreft waar de invulling van de gesubsidieerde activiteiten wordt ingevuld door de vier desbetreffende organisaties. Zij hebben op de volgende manier hun middelen uit dit werkbudget in 2021 ingezet:

Boerderijstichting Fryslân:

Deze stichting heeft het gehele beschikbare budget 2022 à € 6.250,-- opgesoupeerd. Het bestede bedrag ging naar de volgende activiteiten::

- Het opmaken, drukken en verzenden van de (papieren) nieuwsbrieven;
- Projecten: ‘Gelede boerderijen’ en ‘de Amerikaanse boerderij’;
- Thema-middag; Amerikaanse boerderijen in Fryslân;
- De jaarlijkse excursie;

Het restantsaldo op 31-12-2022 voor de Boerderijstichting is € 0,00.

Stichting Staten en Stinzen:

Deze stichting had nog een restantbedrag op 31-12-2021 staan van € 0,--. Het gehele jaarbudget 2022 (€ 6.250,--) er bij, had zij dus dit bedrag tot haar beschikking in 2022. Ten laste hiervan heeft zij in 2022 alles gedeclareerd. Het bestede bedrag ging naar bijeenkomsten (o.a. Dekema State, Huize Voormeer, Glinstra state en Oranjestein), nieuwsbrieven, publicaties (o.a. in de Friesland Post) en excursies. Het restantsaldo op 31-12-2022 voor de stichting Staten en Stinzen is derhalve € 0,00.

Erfgoedvereniging Bond Heemschut Friesland:

Bond Heemschut Friesland heeft uit het haar ter beschikking staande budget van € 3.763 (het jaarbudget van € 1.250,-- en een nog openstaand saldo van € 2.513) in 2022 € 240 gebruikt voor de Open Monumentendag in Tytsjerksteradiel en de publicatie c.q. drukwerk van het rapport aanvullende cultuurhistorische waardering van het werfgebouw Draaisma te Franeker. Daarnaast heeft men twee keer een cursus “Omgaan met de Omgevingswet” voor erfgoedvrijwilligers gehouden, waarvan de kosten in totaal € 1.326 bedroegen. Het voorgaande betekent, dat er ten aanzien van de Erfgoedvereniging Bond Heemschut Friesland op 31 december 2022 een restantbedrag van € 2.093 is, dat overheveling naar 2023 vergt. Dit bedrag is dan ook als ‘schuld’ in de jaarrekening opgenomen ten aanzien van de Bond Heemschut.

Stichting Industrieel Erfgoed Friesland:

De stichting Industrieel Erfgoed Friesland heeft het in 2022 tot haar beschikking staande budget van € 1.255 (het jaarbudget € 1.250,- en een nog openstaand saldo van € 5,-) vrijwel geheel gedeclareerd, te weten € 1.255,-. Dit is besteed aan een aantal project(bezoek)en, projectonderzoek en aan de website. Het voorgaande betekent, dat er ten aanzien van de stichting Industrieel Erfgoed Friesland op 31 december 2022 geen restantsaldo is, € 0,00 derhalve.

Het volledige en goedgekeurde financiële overzicht van het werkbudget vrijwilligersorganisaties 2022 is te vinden als bijlage bij dit jaarverslag. Er is in totaal in 2022 € 15.425 uit het werkbudget door de organisaties aangewend.

De begeleiding c.q. financiële administratie heeft in 2022 van Dick Bloemhof 10 uur gevegd. Deze uren – en het bijbehorende bedrag van € 1.063 zijn bij de kosten voor dit onderdeel in beeld gebracht. De € 1.063 zijn door ons bekostigd vanuit de opbrengst van de betaalde dienstverlening, waardoor de specifieke bijdrage van de provincie Fryslân voor dit onderdeel € 15.000,- ook alleen voor dit onderdeel is gebruikt en de ‘begeleidingskosten’ ervan niet op de budgetsubsidie drukken; deze hebben wij voor onze rekening genomen.

Het niet gebruikte deel van het werkbudget, zijnde € 2.093,- in totaal, is overgeheveld en specifiek voor de desbetreffende organisatie toegevoegd aan het werkbudget 2023 en in het accountantsrapport 2022 opgenomen als ‘schuld’ aan de desbetreffende organisatie.

Het restantsaldo van dit werkbudget kan worden overgeheveld naar 2023, omdat Gedeputeerde Staten hebben besloten (beschikking d.d. 11 november 2019) om het werkbudget (dat eindig was op 31-12-2019) structureel in te stellen voor de periode 2020 t/m 2024 en te verhogen tot € 15.000 per jaar.

1.6.4 NETWERKOVERLEG

Productdoelstelling / Beoogde effecten (NO/NB)	<ul style="list-style-type: none"> - afstemming bewerkstelligen in de standpunten van de deelnemers m.b.t. de geagendeerde onderwerpen; - deelnemers op de hoogte stellen van de in Fryslân aan de orde zijnde ruimtelijke plannen met implicaties op het gebied van de cultuurhistorie (monumentenzorg en archeologie) en de voorbereiding van de verschillende vormen van advisering daartoe coördineren; - verhoging van de ruimtelijke kwaliteit; - deelnemers in de gelegenheid brengen tot onderlinge kennis- en informatie-uitwisseling, tot afstemming van verschillende visies en tot gezamenlijke strategiebepaling - informatie- en kennisoverdracht, kennisuitwisseling en kennisbevordering aangaande cultuurhistorie in de breedste zin tussen in eerste instantie overheden, maar ook naar beleidsmakers, ontwerpers en andere (monumenten)organisaties. - bevorderen en stimuleren van integrale en interdisciplinaire aanpak van de cultuurhistorie in de ruimtelijke inrichting; - stimuleren van gemeenschappelijke initiatieven op het gebied van de beïnvloeding van het ruimtelijke orderingsbeleid in het belang van de monumentenzorg en de archeologie; - overheden, beleidsmakers, ontwerpers en alle andere betrokkenen, stimuleren om cultuurhistorie te betrekken (en inspiratiebron te laten zijn) bij de ruimtelijke planvorming en hen daarin te ondersteunen
Functie / Cluster	Platformfunctie
Dienst	Facilitering, afstemming, coördinatie, kennisuitwisseling, stimulering, informeren, kennisoverdracht, kennisbevordering en organisatie
Taak	Kerntaak “Platform”
Aansluiting bij provinciaal beleidsdoel c.q. provinciale ambities 8A en 8C Nij Poadium	<ul style="list-style-type: none"> - het bieden van een platform ter bevordering van de afstemming en uitwisseling tussen de betrokken overheden en andere partijen - het bevorderen van kennis en deskundigheid bij gemeenten op het gebied van wet- en regelgeving op het gebied van archeologie, cultuurlandschap en monumenten en de inhoudelijke praktijk daarvan; - het bieden van een loket voor ondersteuning aan

	gemeenten.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - organisatie van een netwerkoverleg en netwerkbijeenkomsten of webinars - organiseren bijeenkomst rond een specifiek thema of – project (Groen Erfgoed) - netwerkontwikkeling; podium bieden om bij overheden en instellingen het belang van de cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening te benadrukken - stimuleren van (gemeenschappelijke) initiatieven op het gebied van de beïnvloeding van het ruimtelijke orderingsbeleid in het belang van de monumentenzorg en de archeologie - nog meer pro-actieve aanpak gezamenlijk met de RCE, Hûs en Hiem en de provincie Fryslân om die gemeenten die met informatie en deskundigheid nauwelijks kunnen worden bereikt toch gericht te benaderen, om hen in het verbeteringsproces te begeleiden.
Beleidsrelevantie	<ul style="list-style-type: none"> - Afstemming over en zorgen voor een vroege en goede inbreng van de cultuurhistorie – als belangrijke component van de ruimtelijke kwaliteit – in ruimtelijke plannen, en daarbij de integrale advisering bevorderen. Daartoe ook overleg en afstemming aangaande thema's en visies ter bevordering van de cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening. - Kennisbevordering, opdat beleid en uitvoering in de cultuurhistorie zo goed en efficiënt mogelijk worden gerealiseerd en daarmee ook een verhoging van ruimtelijke kwaliteit (door cultuurhistorie in een disciplinaire aanpak a.h.v. het adagium 'behoud door ontwikkeling') wordt bewerkstelligd.
Samenwerkingspartners	Alle 24 Friese gemeenten; RCE, Hûs en Hiem, provincie Fryslân, allerlei organisaties op het gebied van cultuurhistorie, landschap en ruimtelijke inrichting, architecten enz.
Targets 2022	<ul style="list-style-type: none"> - 1x Netwerkoverleg, o.a. de samenwerking tussen de 'rode', 'groene' en 'blauwe' organisaties; - 2 netwerkbijeenkomsten organiseren (waaronder A&O nieuwe stijl); - 2 Erfgoedcafés (met specifieke thema's; technische dan wel actuele en/of provinciale); - 12x Monumentenspreekuur 2.0
Kwantitatieve resultaten	Indien bijeenkomsten of overleggen niet mogelijk zijn, vindt de invulling plaats met in 2020 ontwikkelde nieuwe digitale

	wegen als webinars, videoconferenties, informatiepakketten, vragenlijsten enz.
Effectmeting	<ul style="list-style-type: none"> -Behalen kwantitatieve resultaten -tevredenheid samenwerkingspartners over kwaliteit
Vorgenomen schriftelijke publieksgerichte communicatiemiddelen	(digitale) informatie (pakketten) indien bijeenkomsten niet mogelijk zijn.

UITVOERING

In 2022:

Dit product heeft na 2020 en 2021 ook nog te lijden gehad van de coronacrisis, maar in veel mindere mate. De in 2020 en 2021 ontwikkelde nieuwe (digitale) vormen zijn in 2022 voortgezet en vele bijeenkomsten vonden nog plaats via digitale vergadervormen (Teams). De bijeenkomsten die niet konden worden gehouden, kregen concurrentie van allerlei webinars die landelijk werden ontwikkeld. Voor gemeenten was het eenvoudig om daar aan mee te doen. Slechts een beperkt aantal bijeenkomsten die in het voorjaar waren uitgesteld en/of in een soort combinatievorm in het najaar zouden kunnen worden 'ingeaald', konden daadwerkelijk in het najaar toch nog plaatsvinden.

- ✓ De afgelopen drie jaar werden door de drie noordelijke steunpunten samen met de RCE speciale bijeenkomsten georganiseerd in het kader van "**Erfgoed en de Omgevingswet**". In 2022 zou het laatste deel (IV) op 30 november plaatsvinden. De voorbereidingen waren allemaal al getroffen totdat de aankondiging van de minister kwam dat de Omgevingswet toch weer werd uitgesteld. De bijeenkomst zal nu in het voorjaar van 2023 plaatsvinden.
- ✓ In 2022 is **één** keer een **Erfgoedcafé** (specifieke themabijeenkomsten voor met name gemeenteambtenaren) georganiseerd. In dit geval was het veel meer dan een Erfgoedcafé, namelijk ons **jubileumsymposium** in De Tiid in Bolsward op 24 november 2022. Het symposium was getiteld "Wie bepaalt de betekenis van erfgoed". De deelnemers waren niet alleen de Friese ambtenaren erfgoed, maar ook architecten, bouwhistorici, collega monumentenorganisaties enz. Met bijna 70 deelnemers een zeer geslaagd symposium. Op dit symposium hebben wij ook onze brochure "Zo werkt erfgoed in Fryslân" gelanceerd.
- ✓ In 2022 hebben geen fysieke **Netwerkoverleggen en Netwerkbijeenkomsten** plaatsgevonden. Daarvoor in de plaats is meegewerkt aan twee webinars op landelijk niveau waar Friese gemeenten aan meededen en waar wij onze expertise hebben ingebracht. Alle twee stonden in het teken van een onderdeel van de 'kerkenvisies'. Bovendien zijn er drie bijeenkomsten gehouden in het kader van de stichting Certificering Restauratie (zie 1.6.5).
- ✓ Daar de cursusdag **Actualiteiten & Ontwikkelingen** in 2021 onderwerp van herziening was tussen RCE, Erfgoed Academie en de steunpunten, vond een

nieuwe A&O 2.0 plaats als pilot en wel met de drie noordelijke steunpunten gezamenlijk. Deze moest noodgedwongen vanwege de tijdelijke extra coronamaatregelen digitaal plaatsvinden. Op basis van de landelijke pilot hebben de RCE en de Erfgoed Academie besloten met de A&O-dagen te stoppen. De RCE heeft aangegeven daarvoor samen met de Steunpunten naar nieuwe vormen te zoeken die aansluiten bij de provinciale praktijk.

- ✓ In 2022 hebben **15 Monumentensprekuren** plaatsgevonden. In al deze monumentensprekuren (en als het kan met een bezoek ter plaatse), zijn in totaal 30 planbehandelingen geweest, waarvan 5 plannen met een tweede of derde bespreking.

Product NETWERKOVERLEG						
Functionaris	Gerealiseerd 2022		(begroot) Werkplan 2022		Gerealiseerd 2021	
	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
Directeur	151	€ 16.059	155	€ 15.257	161	€ 16.114
Technisch consulent	4	€ 327	0	€ 0	0	€ 0
Administratief coördinator	163	€ 9.866	150	€ 11.586	189	€ 10.614
Consulent monumentenzorg	4	€ 327	0	€ 0	0	€ 0
TOTAAL	322	€ 26.579	305	€ 26.843	350	€ 26.728
Incl. toe te rekenen bureaunkosten		€ 29.681		€ 30.521		€ 29.875
Provinciale boekjaarsubsidie:		€ 30.521	305	€ 30.521	350	€ 29.875
Bijdragen derden:						€
Afwijking realisatie t.o.v. begroot		- 3 %				+ 9 %

Verklaring

Ten aanzien van de doelen c.q. 'targets' kan worden geconstateerd, dat deze qua aantallen zijn gehaald ondanks de nog deels aanwezige beperking in het kader van corona. Er is voor wat betreft het Monumentensprekuren ook sprake van een redelijk constant blijven aantal van 30 planbehandelingen tegenover 34 in 2021, 35 in 2020 en 31 in 2019. Het aantal zit weer op het niveau van 2019. In de tussenliggende 'coronajaren' lag het aantal monumentensprekuren hoger, omdat die noodgedwongen via Teams digitaal plaatsvonden. Ten aanzien van de bestede uren kan worden geconstateerd, dat dit iets meer uren (17) heeft geveerd dan begroot. Dit heeft voornamelijk te maken met het organiseren van het eigen jubileumsymposium.

1.6.5 BEWUSTWORDING KENNISBEVORDERING PUBLIEKSBEREIK

Productdoelstelling / Beoogde effecten	<ul style="list-style-type: none"> - stimuleren van het cultuurhistorisch besef - uitwisseling van informatie; - bevorderen van kennis - signalering en oplossing van knelpunten (kansen en risico's in de uitvoering van de monumentenzorg); - stimuleren en aandragen van (gemeenschappelijke) initiatieven en ideeën op het gebied van de beïnvloeding van het overheidsbeleid in het belang van de monumentenzorg en de archeologie; - bevorderen en stimuleren van de integratie van de cultuurhistorie in (sectorale) projecten; - het zorgen voor cultuurhistorische informatie in projecten op het vlak van educatie en cultuurtoerisme; - het maatschappelijk veld stimuleren cultuurhistorie bij hun (sectorale) handelen te betrekken.
BKP	
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Stimulering, informeren, kennisoverdracht, kennisbevordering, coördinatie, organisatie, signalering
Taak	Kerntaak "Ondersteuning"
Aansluiting met provinciaal beleidsdoel c.q. provinciale ambities 8A, 8B en 8C Nij Poadium	<ul style="list-style-type: none"> - het bevorderen van kennis en deskundigheid bij organisaties op het gebied van wet- en regelgeving op het gebied van archeologie, cultuurlandschap en monumenten en de inhoudelijke praktijk daarvan; - het vergroten van het publieksbereik (inwoners en bezoekers) van cultuurhistorie, o.a. d.m.v. erfgoededucatie naar scholen; - het bieden van een loket voor ondersteuning;
Activiteiten	- bewustmaking van en informeren van maatschappelijke

	<p>partijen over het cultuurhistorisch belang;</p> <ul style="list-style-type: none"> - het mede vormgeven, leveren van deskundigheid en verstrekken van informatie in projecten op het gebied van de cultuureducatie en het cultuurtoerisme; - coördinatie van de cultuurhistorische inbreng (uit verschillende monumenteninstellingen) in educatieve en cultuurtoeristische projecten en in promotionele activiteiten; - het ontwikkelen van nieuwe producten gericht op de oplossing van gesignaleerde knelpunten in de praktijk van de monumentenzorg.
Beleidsrelevantie	De nog steeds aanwezige noodzaak tot stimulering van het cultuurhistorisch besef en het nog niet goed ontwikkeld en vertegenwoordigd zijn van de (gebouwde) monumentenzorg en archeologie in de Erfgoededucatie, maken dat de behoefte aan kennisoverdracht groot is; zowel t.a.v. actuele regelingen en thema's, als qua besef en kennis richting onderwijs.
Samenwerkingspartners	Overheden, scholen, maatschappelijke organisaties, monumenteninstellingen
Targets 2022	<ul style="list-style-type: none"> - inhoudelijk vormgeven aan educatieve projecten; - de Friese Monumentenkist omzetten in een nieuwe digitale vorm; - uitwerken samenwerking met stichting Erfgoed en Publiek o.a. op het gebied van voorgaande twee punten; - ontwikkeling van cultuurtoeristische projecten; - 1 nieuw product ontwikkelt en in de 'markt' gezet; systeem van voorlichting / informatie voor makelaars bij potentiële kopers van monumenten of thematische brochure voor gemeenten en/of eigenaren hoe om te gaan met monumenten en cultuurhistorie: bijvoorbeeld duurzaamheid; - gastcolleges bij restauratie-opleidingen in het kader van de CRN; -in samenhang met CRN organiseren van lessen, lezingen en bijeenkomsten gericht op kennisbevordering bij de opleidingen.
Kwantitatieve resultaten	
Effectmeting	<ul style="list-style-type: none"> -Behalen kwantitatieve resultaten -tevredenheid samenwerkingspartners over kwaliteit
Voorgenomen schriftelijke publieksgerichte communicatiemiddelen	Brochures, folders indien dit voor het bereiken van een breder publiek nodig is.

UITVOERING

In 2022:

De 'bewustwording en kennisbevordering' gaat over het bewustmaken, informeren en uitdragen van kennis over de (archeologische) monumentenzorg in brede zin, dus niet (alleen) op het gebied van de 'ruimtelijke kwaliteit'. Bovendien is het ook meer aan die maatschappelijke partijen gericht die minder direct met de cultuurhistorie van doen hebben; partijen wier handelen invloed heeft op de cultuurhistorie en daarvan bewust moeten worden gemaakt. Ook is er binnen dit product ook ruimte voor bijeenkomsten aangaande actuele of specifieke thema's binnen de cultuurhistorie, waarbij het gaat om kennisbevordering van monumenteninstellingen of bijvoorbeeld monumenteneigenaren.

Product	BEWUSTWORDING		KENNISBEVORDERING		PUBIEKSBEREIK	
	<i>Gerealiseerd 2022</i>		(begroot)		<i>Gerealiseerd 2021</i>	
	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
Functionaris						
Directeur	197	€ 20.951	145	€ 14.272	151	€ 15.114
Technisch consulent	0	€ 0	0	€ 0	0	€ 0
Administratief coördinator	39	€ 2.361	100	€ 7.724	56	€ 3.145
Archeoloog	19	€ 1.528	0	€ 0	25	€ 2.059
TOTAAL	255	€ 24.840	245	€ 21.996	232	€ 20.318
Incl. toe te rekenen bureaunkosten		€ 27.561		€ 25.010		€ 22.710
Provinciale boekjaarsubsidie:		€ 24.384	245	€ 25.010	232	€ 22.710
(Eigen) Bijdrage (derden):		€ 3.177				
Afwijking realisatie t.o.v. begroot		+ 10 %				+ 1 %

Verklaring:

Ten aanzien van de benoemde 'targets' in het Werkplan, kan worden gesteld dat de doelstelling qua uren redelijk zijn gehaald is. In vergelijking met de begroting, zijn er in totaal bijna hetzelfde aantal uren (10 uur meer) gerealiseerd. De bestede uren komen in tegenstelling tot vorig jaar niet voort uit de gastcolleges (om begrijpelijke coronamaatregelen), maar uit de Coöperatie Restauratie Noord, de Commissie Kennis en Kunde in het kader van de stichting Certificering Restauratie en samen met de stichting Erfgoed en Publiek nieuwe wegen en projecten zoeken om in het kader van de provinciale nota "Nij Poadium" erfgoed meer en beter onder de aandacht te brengen.

In 2022 ging het hoofdzakelijk en specifiek om een zevental zaken;

- **Coöperatie Restauratie Noord (CRN)**; als adviseur van het bestuur van de Vereniging Restauratie Noord is meegedacht over de toekomst van de VRN-Noord en meegewerkt aan de oprichting van de Coöperatie Restauratie Noord. Van deze organisatie zijn wij als Steunpunt Monumentenzorg Fryslân ook lid. De drie vergaderingen en bijeenkomsten (excursie) van de CRN hebben 18 uur geveerd.
- Uit het vorige punt vloeit ook voort dat het Steunpunt zitting heeft in de **Commissie Kennis en Kunde** in het kader van de stichting Certificering Restauratie. In 2022 vergde dit elf vergaderingen, vooral vanwege de gehele evaluatie van de criteria en de voorbereiding op de themabijeenkomsten voor restauratiebedrijven op 14 en 27 september en het symposium voor restauratiebedrijven, overheid en eigenaren op 26 oktober. In totaal heeft dit 71 uur geveerd.
- In samenwerking met "Ruimtelijke Kwaliteit" van de provincie Fryslân vervult onze archeologe Josje van Leeuwen een rol in de zogenaamde "**Landschaps meet up**", waarin ook de rol van de archeologie naar voren wordt gebracht.
- Het overleg dat de Steunpunten landelijk hebben (verenigd in het **N.S.C.E.**) is nodig en nuttig om van alle ontwikkelingen op de hoogte te zijn en kennis en ervaring uit te wisselen. In 2022 waren dit negen (hoofdzakelijk digitale) vergaderingen, hetgeen 26 uur vergde.
- **Erfgoed Magazine**; het juni/juli-nummer van dit magazine over erfgoed in Nederland was vrijwel geheel gewijd aan Fryslân. Hiervoor werden items gezocht, schrijvers benaderd en werden zelf artikelen en opinies geschreven. Dit vergde 28 uur.
- Met de stichting **Erfgoed en Publiek** waren er een drietal sessies over erfgoededucatie en hoe dat goed te borgen in de toekomst.
- Voor monumenteneigenaren is samen met de gemeente Ooststellingwerf een avond georganiseerd over '**monumenten en duurzaamheid**' op 12 mei. Met voorbereiding en presentaties vergde dat 12 uur.

1.6.6 ONDERSTEUNING PARTICULIER INITIATIEF

Productdoelstelling / Beoogde effecten (OPI)	- versterken van monumenteninstellingen, die hen professioneler en efficiënter doet functioneren en daarmee het belang van de monumentenzorg in Fryslân beter kunnen dienen; - krachten- en kennisbundeling van diverse geledingen binnen de particuliere sector van de monumentenzorg; - verbeterd uitdragen van ieders en de gezamenlijke rol in de monumentenzorg c.q. erfgoedveld.
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Ondersteuning, kennis- en krachtenbundeling, coördinatie, Organisatie
Taak	Kerntaak "Ondersteuning"
Aansluiting met provinciaal beleidsdoel c.q. provinciale ambities 8A, 8B en 8C Nij Poadium	- het bieden van een platform ter bevordering van de afstemming tussen de betrokken overheden en andere partijen; - dienstenloket voor de Friese monumentenorganisaties.
Activiteiten	- (centrale) behandeling van de post (inclusief signaleren, doorsturen, actie ondernemen); - ondersteuning deelnemende partijen c.q. flankerende organisaties (automatisering, vergaderstukken, correspondentie, opzetten informatieloket, opzet projecten, website-ondersteuning e.d.); - intern meldings-, informatie- en coördinatiepunt voor deze instellingen; - inhoudelijke ondersteuning en advisering bij procedures en projecten e.d.; - voorzitterschap en secretariaat van het Platform Particuliere Monumenteninstellingen; - inhoudelijke en administratieve bijdrage leveren aan (de Integratie van) de diverse nieuwsbrieven en periodieken; - als 'kwartiermaker' de verdere samenwerking in het Monumentenhuis vormgeven.
Beleidsrelevantie	Onverminderde behoefte aan afstemming, coördinatie, bundeling en ondersteuning van (particuliere) Monumentenorganisaties, die daardoor beter c.q. professioneler en efficiënter kunnen

	functioneren en daardoor hun doelstellingen – veelal op het gebied van cultuurbehoud - nog meer kunnen verwezenlijken.
Samenwerkingspartners	Twaalf monumenteninstellingen die op provinciale schaal in Fryslân actief zijn, waarbij van één – De Fryske Mole – de ondersteuning en coördinatie wordt gedaan, waarvoor ook budgetsubsidie is verkregen.
Targets 2021 Kwantitatieve resultaten	- Platform Fryske Monuminte-organisaasjes goed laten functioneren (4 vergaderingen) - als coördinerende stichting verder uitwerking en invulling geven aan verdergaande samenwerking; - beter functionerende stichtingen op het gebied van back-office, administratie, promotie en publicatie. - het ondersteunen van, alsmede het coördinatorschap (bedrijfs) voering voor de stichting De Fryske Mole op een goede, deskundige en professionele wijze vervullen binnen 650 uur per jaar. Voor zowel de stichting Staten & Stinzen als de stichting Noordelijke Lustwarande, is 100 uur ondersteuning gereserveerd.
Effectmeting	-Behalen kwantitatieve resultaten -tevredenheid samenwerkingspartners over kwaliteit

UITVOERING

In 2021:

De in 2005 gerealiseerde gezamenlijke huisvesting met de stichtingen Monumentenwacht, Alde Fryske Tsjerken en Behoud Kerkelijke Gebouwen, levert efficiencyvoordelen op en leidt tot krachtenbundeling en verminderde kwetsbaarheid. Ook huisvestingsfaciliteiten (postbus, archief- en vergaderruimte, één flexibele werkplek enz.) worden beschikbaar gesteld voor de 'kleinere' particuliere instellingen c.q. stichtingen die op zich geen personeel in dienst hebben. Hiervan wordt gebruik gemaakt door de 'flankerende organisaties'. De behoefte aan ondersteuning bij de organisaties is voor een deel ondervangen door het gebruik van genoemde (huisvestings)faciliteiten. Daarnaast leveren wij de door hen gewenste ondersteuning op administratief vlak of voor specifieke onderdelen (website, nieuwsbrief enz.). In het kader van de 'bundeling, coördinatie en afstemming' is het Platform Fryske Monuminte-organisaasjes opgericht. Van dit platform voeren wij het voorzitterschap en het secretariaat. In 2022 hebben een drietal Platform-vergadering plaatsgevonden en zijn er twee verzoeken tot toetreding gehonoreerd: de stichting Organum Frisicum; het Friese orgel en de Nederlandse Tuinenstichting. Hierdoor bestaat het Platform inmiddels uit zestien organisaties. Het nut en de noodzaak van het Platform werden door alle partijen nogmaals onderschreven en kwam ook tot uiting in de jubileumbrochure van het Steunpunt. Samen met de faciliteiten die kunnen worden geboden in de huisvesting, kan zo een meerwaarde ontstaan in sterke en elkaar versterkende instellingen ten behoeve van de cultuurhistorie. De huisvestingssituatie is in

het Platform ook tweemaal besproken, aangezien ontwikkelingen maken dat de gezamenlijke huisvesting aan de Emmakade in Leeuwarden waarschijnlijk zijn langste tijd heeft gehad.

Een sinds 2013 specifiek benoemd onderdeel van dit product, is de ondersteuning van de stichting De Fryske Mole. Deze wordt voor het overgrote deel geleverd door Gerard van Dijk die als adviseur/'secretaris' functioneert. Sinds 2013 heeft de provincie Fryslân het bedrag voor ondersteuning als zodanig in mindering gebracht op de budgetsubsidie van de stichting De Fryske Mole en bij onze budgetsubsidie voor het product 'ondersteuning particulier initiatief' gevoegd.

Product ONDERSTEUNING PARTICULIER INITIATIEF						
	Gerealiseerd 2022		(begroot) Werkplan 2022		Gerealiseerd 2021	
	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
Functionaris						
Directeur	250	€ 26.588	97	€ 8.555	116	€ 11.610
Technisch Consultant	472	€ 38.610	550	€ 43.135	407	€ 31.770
[waarvan Fryske Mole:	472	€ 38.610]	550	€ 43.135	407	€ 31.770]
Administratief coördinator	201	€ 12.167	260	€ 17.579	191	€ 10.727]
[waarvan Fryske Mole:	135	€ 8.172]	100	€ 6.761	139	€ 7.806]
[waarvan Staten Stinzen:	12	€ 726]	50	€ 3.381	12	€ 674]
TOTAAL	923	€ 77.365	907	€ 69.269	714	€ 54.107
Incl. toe te rekenen bureaunkosten		€ 86.394		€ 80.000		€ 60.473
Provinciale boekjaarsubsidie:		€ 92.528	907	€ 80.000	714	€ 60.473
Bijdragen derden:						
Afwijking realisatie t.o.v. begroot:		+ 8 %				- 24 %

Verklaring

In totaal zijn aan dit product 16 uren meer besteed dan begroot, en zelfs 209 uren meer dan in 2021 gerealiseerd. Dit is met name te wijten aan het schrijven van de jubileumbrochure (die conform afspraak met provincie op deze activiteit mochten worden geschreven).

Er waren binnen dit product iets minder uren voor het Platform Fryske Monuminte-Organisaasjes. Na één vergadering in 2020 (vanwege corona) en de gebruikelijke vier vergaderingen in 2021 9 waarvan één digitaal), hebben in 202 drie vergaderingen plaatsgevonden.

Gerard heeft 472 uur aan De Fryske Mole besteed. Die werkzaamheden zijn niet of nauwelijks efficiënter te delegeren aan anderen of zijn onvoorzien en van een aard die niet ingecalculiseerd kan worden. Daarentegen zijn de uren die Marleen aan de ondersteuning van De Fryske Mole besteedt, hoger uitgevallen dan begroot, temeer daar een aantal activiteiten voor de PR-commissie van deze stichting (waar Marleen deel van uitmaakt) zijn uitgebreid en meer ondersteunende werkzaamheden zijn uitgevoerd.

Specifiek voor de ondersteuning van de stichting De Fryske Mole was € 49.896 en waren 650 uren begroot, terwijl er € 46.782 en 607 uren aan zijn besteed. Ten opzichte van de oorspronkelijk specifiek daarvoor beschikbaar gestelde budgetsubsidie (€ 29.202) kan worden geconstateerd dat die nog altijd duidelijk niet toereikend is.

Wij zijn van mening dat er in 2022 wat dit product betreft een goed resultaat is geboekt; de organisaties zijn goed en naar hun tevredenheid ondersteund.

1.6.7 KENNISCENTRUM HERBESTEMMING NOORD

 <p>Productdoelstelling / Beoogde effecten</p>	<ul style="list-style-type: none"> - door een integrale werkwijze door middel van bemiddeling, advisering en ondersteuning, vraag en aanbod bij elkaar brengen en daarmee leegstand voorkomen, ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid bevorderen en duurzame herbestemmingen realiseren. - door een multidisciplinaire benadering samen met eigenaren, (toekomstige) gebruikers, overheden, investeerders zoeken naar kwalitatief hoogwaardige, duurzame en economische haalbare herbestemmingen, zodat monumentaal vastgoed weer toekomstwaarde krijgt - door een netwerkbenadering, een gezamenlijke (nieuwe) strategie ontwikkelen in met name krimpgebieden en daarbij de gemeenten gebiedsgerichte handreikingen aanbieden.
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Informatie, advisering, stimulering, begeleiding, ontwikkeling, uitvoering
Taak	Ondersteuning, Informatievoorziening (Helpdesk; informatie-, contact- en meldpunt).
Aansluiting bij provinciaal beleidsdoel c.q. provinciale ambities 8A, 8B en 8C Nij Poadium	Aan herbestemming is door de provincie beleidsprioriteit gegeven. Hierbij verdienen boerderijen en kerken speciale aandacht. In Nij Poadium wordt ook aangegeven door de provincie dat ingezet wordt op het voortzetten van het Kenniscentrum Herbestemming Noord, vanwege het feit dat KHN bewustwording en planvorming stimuleert, vraag en aanbod koppelt en adviseert in individuele gevallen. Ook wordt mede op basis van de Nationale Kerkenvisie zowel het Team als het Platform Fryske Tsjerken (financieel) ondersteund.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - ontwikkelen van een strategie; - 'schakelen en makelen' (vraag en aanbod bij elkaar brengen); - geven van informatie/advies direct; doorverwijzing naar specifieke deskundigheid; - stimuleren, ondersteunen en begeleiden van eigenaren; - stimuleren van (leegstands)beleid en visie bij gemeenten; - realiseren herbestemmingen - Platform Fryske Tsjerken om de voorgaande activiteiten extra en specifiek in te zetten voor de (leegstaande) Friese kerken. - als Coördinatiepunt Fryske Tsjerken de spin in het Friese web van promoten, initiëren en realiseren van kerkenvisies.

Beleidsrelevantie	De noodzaak van herbestemming moet terechtkomen in visie, beleid en strategie (gemeenten) en de problemen in de praktijk moeten worden opgelost door de eigenaar te helpen. Alleen op die manier kan herbestemming een 'boost' krijgen en het herbestemmingproces worden bevorderd en herbestemmingen worden gerealiseerd.
Samenwerkingspartners	Stichting DBF, Steunpunt cultureel erfgoed Drenthe, gemeenten, eigenaren, makelaars, architecten, projectontwikkelaars, maatschappelijke organisaties, Deltaplatform Fryske Tsjerken, Kennisnetwerk Krimp Noord-Nederland, Platform 31
Targets 2021 Kwantitatieve resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - aanzetten voor een gezamenlijke strategie voor gebiedsgericht herbestemmen in krimpgebieden - websitebeheer met 'aanmeldingen leegstand', 'voorbeelden herbestemming' - het (meehelpen) realiseren van herbestemmingen - het uitvoeren van herbestemmingsverkenningen en haalbaarheidsonderzoeken - als Coördinatiepunt Fryske Tsjerken (het voormalige Team Fryske Tsjerken) het aansturen en procedureel en inhoudelijk ondersteunen van iedereen die met de kerkenproblematiek c.q. leegstand te maken heeft en met kerkenvisies aan de slag wil. -jaarlijkse busexcursie langs herbestemd erfgoed
Effectmeting	<ul style="list-style-type: none"> -Behalen kwantitatieve resultaten -tevredenheid opdrachtgevers en samenwerkingspartners over kwaliteit
Voorgenomen schriftelijke publieksgerichte communicatiemiddelen	-brochures algemeen en voor pandzoekers en professionals

UITVOERING

In 2021:

De werkzaamheden zijn gezien de doelstellingen van het project/product inhoudelijk in twee onderdelen geknipt: 'strategie en thema's en 'realiseren en ondersteunen herbestemmingen' (inclusief meldpunt en Team Fryske Tsjerken). Financieel gezien is er sprake van twee stromen: boekjaarsubsidie en betaalde dienstverlening.

Product KENNISCENTRUM HERBESTEMMING NOORD						
Functionaris	Gerealiseerd 2022		(begroot)		Gerealiseerd 2021	
	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
directeur	215	€ 22.865	300	€ 29.529	231	€ 23.121
Technisch Consulent	8	€ 654	0	€ 0	8	€ 624
Administratief Coördinator	73	€ 4.419	0	€ 0	56	€ 3.145
Archeoloog	0	€ 0	0	€ 0	0	€ 0
TOTAAL	296	€ 27.938	300	€ 29.529	295	€ 26.890
Incl. toe te rekenen bureaunkosten		€ 31.198		€ 33.574		€ 30.057
Provinciale boekjaarsubsidie:		€ 19.394	300	€ 9.300	295	€ 18.464
(Eigen) Bijdragen (derden):		€ 11.804		€ 24.274		€ 11.593
Afwijking realisatie t.o.v. begroot		- 7 %				+ 0 %

Verklaring

Inhoudelijk:

2017 was het eerste jaar dat er geen VER-subsidie (van het rijk) meer was voor het Kenniscentrum herbestemming Noord. Niettemin is er in 2021 door ons wel met name op één thema vanuit die VER verder gewerkt: 'toekomst religieus erfgoed'. Vooral door de lancering door de RCE van het instrument 'kerkenvisie' waarvoor gemeenten geld bij het rijk konden krijgen, is door ons vooral op dit onderwerp de 'inzet' gepleegd.

Daarnaast is de meldpuntfunctie weliswaar ingevuld, maar het hoofddaccent wat dat betreft ligt bij de collega's van stichting DBF waarmee wij samen het Kenniscentrum herbestemming Noord vormen. Ook is er op verschillende manieren kennis en ervaring

gedeeld over herbestemming en gerelateerde projecten, strategieën en onderwerpen. De uren die hiervoor moesten worden aangewend, vormen samen met de uren voor het Team Fryske Tsjerken (47 uur) en de excursie langs herbestemd erfgoed, de uren waar boekjaarsubsidie van de provincie Fryslân tegenover stond. In fysieke zin konden beide vergaderingen van het Platform Fryske Tsjerken (5 april en 5 oktober 2022) doorgang vinden.

Tot de uren boekjaarsubsidie behoort ook – zoals hiervoor genoemd - het organiseren van een jaarlijkse excursie langs 'herbestemd erfgoed'. In 2017 was dat langs religieus erfgoed, in 2018 langs herbestemd industrieel erfgoed en in 2019 langs historische dorpscafés. De excursie van 2020 werd uitgesteld en is alsnog gehouden op 16 september 2021; samen met Steunpunt Cultureel erfgoed Drenthe vond een 'schoolreis' plaats in Zuid-Oost Fryslân en Zuid-West Drenthe langs herbestemde scholen. In 2022 vond in hetzelfde gebied een excursie langs herbestemde boerderijen plaats. Dit vergde in totaal 42 uur.

De verdere bemoeienis en betrokkenheid van Dick en Marleen met de kerkenvisies in de gemeenten Súdwest-Fryslân, Smallingerland, Noardeast-Fryslân, De Fryske Marren, Heerenveen en Opsterland) zijn wel KHN-uren, maar als dit de uitvoering van werkzaamheden betrof in opdracht van de desbetreffende gemeenten, dan is er sprake van inhuur (betaalde dienstverlening) omdat die gemeenten Dick en Marleen daarvoor inhuren. Dit is derhalve cofinanciering van het product KHN. Aan de kerkenvisies zijn in totaal 106 uur besteed. Daarnaast is op basis van bespreking van de notitie "aangepaste werkwijze" in het Platform Fryske Tsjerken, dat er sinds 2019 niet langer sprake is van een Team Fryske Tsjerken, maar van een Coördinatiepunt Fryske Tsjerken bij ons Steunpunt. In het kader van de € 4.500 die wij van de RCE hebben gekregen op basis van ons voorstel "Toekomstbestendige infrastructuur religieus erfgoed Fryslân", hebben wij als Coördinatiepunt Fryske Tsjerken een Werkgroep Friese kerkenvisiegemeenten opgericht. Hierin vindt uitwisseling van kennis en ervaringen met de kerkenvisie plaats, dat ten goede komt aan alle Friese gemeenten. In dat kader zijn een tweetal bijeenkomsten georganiseerd, waarbij ook specifieke thema's werden uitgelicht; op 17 februari met een webinar over het "kerkinterieur in de kerkenvisie" en op 7 september in het kerkje van Wons "Van kerkenvisie naar Omgevingsplan".

Binnen het Kenniscentrum Herbestemming Noord (KHN) worden ook betaalde opdrachten uitgevoerd die uiteraard niet onder de subsidiëring vallen. In 2022 betrof dat het project "Nije fitaliteit torch âlde Pleatsen". In navolging van de algemene dakenregeling van de provincie, nu een prijsvraag (en Leader-project) voor herbestemde of her te bestemmen karakteristieke boerderijen in Noardwest-Fryslân. Onze ondersteunende rol richting de (potentiële) aanvragers (o.a. of de boerderij als karakteristiek was aan te merken, of er sprake was van herbestemming en de technische toestand van het dak, subsidiabele

kosten), werden uitgevoerd als onderdeel van het Kenniscentrum Herbestemming Noord. In dit project zijn in totaal 24 uren aan ondersteunende werkzaamheden door ons verricht. In het kader van het meldpunt is er vanuit het 'aanbod' (leegstaande panden) 'bemoeienis' geweest met 5 panden (o.a. boerderij It Kathûs in Nes en de scheepswerf Draaisma in Franeker). Deze 'bemoeienis' varieert van enkelvoudige advisering tot meervoudig overleg en uitzoeken zaken tot het aanzetten en uitvoeren van herbestemmingsverkenningen en haalbaarheidsonderzoeken.

De kosten zoals ze gemaakt zijn binnen de afspraken aangaande het project, oftewel naar voren gebracht in het kader van de projectfinanciën, bedroegen € 24.687. De afspraken waren: € 100 per uur, € 50 per uur indien het ging om reizen en voor reiskosten € 0,31 per kilometer. In werkelijkheid bedroegen de kosten € 106,35 per uur voor Dick, € 60,53 voor Marleen en € 81,80 voor Gerard. Dit gevoegd bij de afspraak (zie blz. 23) dat de bureaunkosten verhoudingsgewijs worden toegedeeld aan de producten, maakt dat de daadwerkelijke kosten € 31.198 hebben bedragen. Hiervan kwam € 11.804 aan 'betaalde opdrachten' binnen (op basis van de inzet van in totaal xxx uren). Er is € 19.394 aan provinciale boekjaarsubsidie voor dit product aangewend. Dit betreft dus de uren voor de producten en diensten die onder de boekjaarsubsidie vallen.

2. PRODUCTVERANTWOORDING

Als de uren en dus de kosten van de producten die hiervoor per product in een tabel zijn weergegeven (paragrafen 1.6.1 t/m 1.6.7) in één tabel worden samengevoegd, ontstaat het volgende beeld:

	NO	BKP	OPI	KHN	OD	BD	Bureau-uren	TOTAAL
Dick								
Uren	151	197	250	215	90	263	471	1637
Kosten €	16.059	20.951	26.588	22.865	9.571	27.970	50.091	174.089
Gerard								
Uren	4	0	472	8	17	1288	27	1816
Kosten €	327	0	38.610	654	1.391	105.358	2.208	148.553
Marleen								
Uren	163	39	201	73	302	249	53	1080
Kosten €	9.866	2.361	12.167	4.419	18.280	15.072	3.208	65.369
Josje								
Uren	0	19	0	0	85	262		366
Kosten €		1.528		0	6.834	21.065		29.427
Harm								
Uren	4	0	0	0	0	1450	29	1483
Kosten €	327	0	0	0	0	118.595	2.372	121.293
TOTAAL								
Uren	322	255	923	296	494	3512	580	6.382
Kosten €	26.579	24.840	77.365	27.938	36.076	298.959	57.879	549.636
€ bureau-kosten	3.102	2.721	9.029	3.260	4.210	33.620		
TOTALE KOSTEN €	29.681	27.561	86.394	31.198	40.286	332.579	Werk-budget 1.937	549.636

In het **Werkplan 2022** werd van de volgende tabel uitgegaan:

	NO	BKP	OPI	KHN	OD	BD	Bureau-uren	TOTAAL
Dick								
Uren	155	145	97	300	126	270	507	1600
Kosten €	15.257	14.272	9.548	29.529	12.402	26.576	49.904	157.481
Gerard								
Uren	0	0	550	0	20	1000	30	1600
Kosten €	0	0	51.755	0	1.882	94.100	2.823	150.560
Marleen								
Uren	150	100	260	0	250	250	50	1060
Kosten €	11.586	7.724	20.082	0	19.310	19.310	3.862	81.877
Josje								
Uren	0	0	0	0	40	160		200
Kosten €					3.028	12.114		15.142
Harm								
Uren	0	0	0	0	0	1500	100	1600
Kosten €						125.730	8.382	134.118
TOTAAL								
Uren	305	245	907	300	476	3120	687	6060
Kosten €	26.843	21.996	81.377	29.529	36.622	277.830	64.971	539.675
€ bureau-kosten	3.678	3.014	11.151	4.045	5.018	38.065		
TOTALE KOSTEN €	30.521	25.010	92.528	33.574	41.640	315.895	64.971	539.675

Vanaf het Productplan 2016 worden de bureaunkosten verhoudingsgewijs toegedeeld aan de producten c.q. activiteiten; op basis van het aandeel dat dit product op het totaal aan directe kosten heeft.

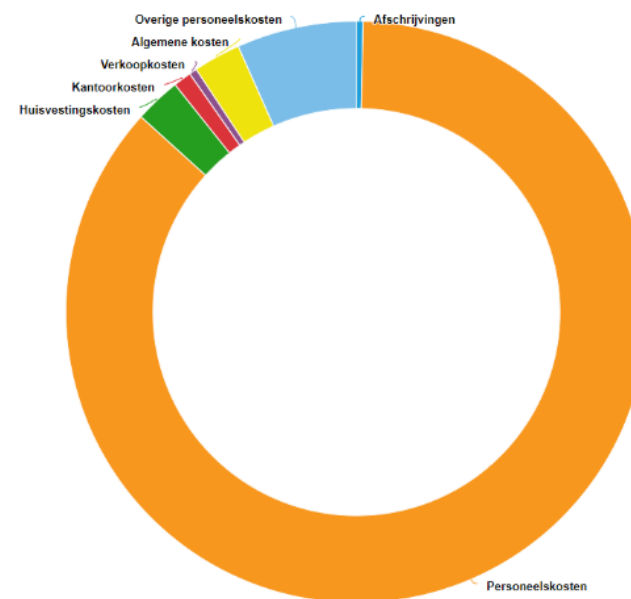
Product	Directe kosten	Percentage	Indirecte bureaunkosten /
NO	€ 24.708	5,36 %	€ 3.102
BKP	€ 23.090	4,99 %	€ 2.889
OPI	€ 71.921	15,60 %	€ 9.029
KHN	€ 25.970	5,63 %	€ 3.260
OD	€ 33.537	7,27 %	€ 4.210
Werkbudget Vrijwill.	€ 15.425	3,35 %	€ 1.937
Subtotaal Gesubsidieerde producten	€ 194.651	42,09 %	€ 24.427
BD	€ 267.788	57,91 %	€ 33.518
TOTAAL	€ 462.439	100%	€ 57.879

2022 daadwerkelijk gemaakte kosten van deze functionarissen, betekenen het volgende:

Functionaris	Salaris 2022	7,57% overhead	Salaris incl. overhead	Kosten Per uur
Directeur	161.838	12.251	174.089	106,35
Technisch consultant	138.099	10.454	148.553	81,80
Administratief coördinator	60.769	4.600	65.369	60,53
Consulent Mon.zorg	112.757	8.536	121.293	81,79
Totaal Eigen personeel	473.463	35.841	509.304	
Inhuur	38.413	2.907	41.295	
Mutaties Personeels-reserveringen	- 6.741	+ 483	- 6.233	
Totaal	505.135	39.231	544.366	

Hierna staat specifiek per product aangegeven waar de hiervoor genoemde subsidies voor zijn aangewend. Dit opdat kan worden teruggevonden wie voor wat hoeveel subsidie beschikbaar heeft gesteld. In algemene zin betekenen de inkomsten ten opzichte van de uitgaven het volgende:

	Uitgaven	Inkomsten
Personeelskosten	€ 505.135	
Huisvestingskosten	€ 13.930	
Rente en afschrijving	€ 2.098	Provincie € 182.117
Kantoorkosten	€ 6.354	Overige subsidie € 4.500
Algemene kosten	€ 14.584	financiële lasten € 264 -
Verkoopkosten	€ 2.265	de 'markt' € 357.889
Totaal:	€ 544.366	€ 544.242

De productverantwoording is de ‘vertaling’ van de tabel op blz. 22, inclusief de bureauren die naar evenredigheid aan de producten/diensten/activiteiten zijn toegedeeld. Van de subsidie van de provincie Fryslân (inclusief RCE) hebben wij aangegeven voor welke producten zij worden gebruikt. Op deze wijze is te zien en te controleren hoe de financiële inzet voor het steunpunt wordt gebruikt. Uit de Productverantwoording blijkt tevens dat het aandeel van de provinciale budgetsubsidie in de totale inkomsten 35% is, hetzelfde percentage dan in het Werkplan 2022 was begroot.

Productverantwoording 2022			
	Lasten	Baten	
Product / Activiteit		Budgetsubsidie	‘derden’
Netwerkoverleg en –bijeenkomsten (NO)	€ 29.681	€ 29.681	
<i>Totaal Platformfunctie</i>	€ 29.681	€ 29.681	€ 0
Bewustwording Kennisbevordering & Publieksbereik (B&K)	€ 27.561	€ 24.384	€ 3.177
Ondersteuning Particulier Initiatief (OPI)	€ 86.394	€ 86.394	€ 0
Kenniscentrum Herbestemming Noord (KHN)	€ 31.198	€ 19.394	€ 11.804
Onbetaalde Dienstverlening (OD)	€ 40.286	€ 22.264	€ 18.022
<i>Totaal Ondersteuningsfunctie</i>	€ 185.439	€ 152.436	€ 33.003
Subtotaal gesubsidieerd	€ 215.120	€ 182.117	€ 33.003
Werkbudget Vrijwilligersorganisaties (WVM)	€ 16.488	€ 15.000	€ 1.488
Totaal gesubsidieerd	€ 231.608	€ 197.117	€ 34.491
Betaalde Dienstverlening (BD)	€ 312.758	€ 0	€ 312.758
Totaal	€ 544.366	€ 197.117	€ 347.249
Negatief resultaat	€ 124		

Deze productverantwoording 2022 betekent in vergelijking met de productbegroting 2022 het volgende:

- ✓ Voor de gesubsidieerde producten werd in de (bijgestelde) productbegroting c.q. activiteitenplan 2022 ingeschat, dat zij gezamenlijk € 288.244 en 2.740 uren zouden vergen;
- ✓ De gesubsidieerde producten in 2022 vergden € 272.999 in 2.872 uren;
- ✓ Qua kosten is er derhalve ten opzichte van de begroting een afwijking van - 5 %;
- ✓ Qua uren is er derhalve ten opzichte van de begroting een afwijking van + 5 %;
- ✓ Er is dus (nog) meer gedaan aan gesubsidieerde activiteiten tegen minder kosten dan begroot..
- ✓ In het verleden (t/m 2020) viel de (negatieve) urenafwijking binnen de afspraak die met de provincie was gemaakt in het kader van de toenmalige systematiek van boekjaarsubsidie: “pas wanneer de overall-afwijking boven de 10% komt, ligt tussentijdse bijstelling van de gesubsidieerde producten ter bespreking voor”.
- ✓ Op basis van de brief van de provincie Fryslân d.d. 1 december 2021 inzake ‘reservevorming’, dient echter per jaar aan te worden gegeven bij welke activiteiten geld wordt overgehouden. Voor dat gerealiseerde overschot kan dan een bestemmingsfonds worden gevormd, waartoe een verzoek moet worden ingediend.
- ✓ Op basis van het vorige punt is er in 2021 slechts één product/activiteit waarop ‘geld is overgehouden’, te weten € 19.527 (24 %). Dit bedrag is als bestemmingsreserve opgenomen in de jaarrekening 2021.
- ✓ Op basis van het wijzigingsbesluit van de provincie Fryslân d.d. 6 december 2022, wordt gesteld: “Per activiteit is aangegeven hoeveel subsidie wij u maximaal over de gehele subsidieperiode voor de uitvoering ervan verlenen”. Kortom, er hoeft niet meer per jaar met bestemmingsreserves e.d. te worden gewerkt, maar er wordt ‘aan het einde van de rit’ gekeken bij welke activiteiten sprake is van onder- dan wel overbesteding. Dat is door ons dan ook teruggedraaid.
- ✓ T.a.v. product/activiteit “werkbudget vrijwilligersorganisaties” is er sprake van een situatie waarbij de invulling van de activiteiten door vier externe organisaties wordt gedaan, en wij als Steunpunt afhankelijk zijn van deze organisaties qua declaratie van hun activiteiten.

TABEL: OVERZICHT KOSTEN PER PRODUCT c.q. ACTIVITEIT

PRODUCT	Totale Kosten	Directe Kosten		Indirecte Kosten (overhead)		Andere Indirecte Kosten (bureauren)		Totale Inkomsten	Opbrengst uit product		Eigen Bijdrage		Bijdrage Derden		Budget-subsidie	
	€	€	%	€	%	€	%	€	€	%	€	%	€	%	€	%
NO/NB	29.681	24.708	84	1.871	6	3.102	10	29.681	0	0	0	0	0	0	29.681	100
BKP	27.561	23.090	84	1.750	6	2.721	10	27.561	0	0	0	0	3.177	12	24.384	88
OPI	86.394	71.921	84	5.444	6	9.029	10	86.394	0	0	0	0	0	0	86.394	100
KHN	31.198	25.970	84	1.968	6	3.260	10	31.198	0	0	0	0	11.804	38	19.394	62
OD	40.286	33.537	84	2.539	6	4.210	10	40.286	0	0	18.022	45	0	0	22.264	55
WVG	16.488	15.425	94	0	0	1.937	12	16.488	0	0	1.488	9	0	0	15.000	91
Subtotaal gesubsidieerd	231.608	194.651	84	13.572	6	24.361	10	231.608	0	0	19.510	8	14.981	7	197.117	85
BD	312.758	253.334	81	28.148	9	31.276	10	312.634	312.634	100					0	0
TOTAAL	544.366	447.985	82	41.720	8	55.637	10	544.242	312.634	57	19.510	4	14.981	3	197.117	36